

настрою і високої працездатності. Незбалансовані продукти – це ті продукти, які містять харчові добавки, стабілізатори та практично не мають вітамінів.

Було зроблено дослідження на лабораторних тваринах – білих щурах альбіносах «Wistar» віком, приблизно, один місяць, що утримувались у стандартних умовах віварію. Дослідні тварини розподілені на три групи по 10 щурів у кожній:

- 1 група – контрольна, де щури одержували тільки стандартний раціон;
- 2 група – тварини, які до їжі отримували стандартний раціон і картопляні чіпси;
- 3 група – основна, де тварини після 45 діб отримання стандартного раціону і картопляних чіпсів переведена тільки на стандартний раціон.

В експериментальній роботі використовувалися чіпси фірми «Люкс», «Лейс», «Есто». З першого дня щури вважали за кращу їжу «Чіпси» і перші два тижні в них був нормальний апетит. Кожного дня в раціоні змінювалися смакові добавки чіпсів. Після вказаного терміну щури стали неохоче вживати їжу, а через 1,5 міс. Вони зовсім відказалися від вживання їжі, тільки пили воду, іноді гризли гілки дерев. І це тривало декілька днів, а потім вони стали відмовлятися від їжі зовсім і гинули. Інколи були факти, що на ледве живу тварину накидалися більш міцні особини і її загризли, у цьому проявлявся агресивний інстинкт хижаків.

Отже харчування людини дуже впливає на її здоров'я. Через нераціональне харчування людина отримує багато хвороб, які є невиліковними і скорочують життя людини.

Література

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. К.: «Каравела», 2003 – 286с.
2. Матасар І.Т. – Проблемы питания и здоровье. 1997, №1. – 126 с.
3. Левченко Л.А., Заведя Т.Л., Левченко К.А. Коментар. Ще одне нагадування нам, де ми знаходимось і що робити. К.: - 220 с.

ОНКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ

*Цвітайло О.М., Левченко Т.А.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка*

Впродовж останніх 10 років відзначається зростання онкозахворювань серед населення України на 27%. Кількість хворих на рік збільшується в середньому на 5%. Онкопатології за рівнем захворюваності і смертності в усьому світі посідають одне з перших місць: кожен четвертий мешканець країн Євросоюзу помирає від раку. Щороку жертвами онкозахворювань є 837 тисяч європейців, реєструють близько 4 мільйонів нових випадків онкологічних захворювань. В наш час онкозахворювання та серцево-судинні захворювання спричинюють найбільшу смертність серед українців. Вже через рік основною причиною смертності у світі стануть онкологічні захворювання, як

прогнозують фахівці Всесвітньої організації охорони здоров'я. Спостерігається нерівномірність поширення онкозахворювань в різних регіонах нашої країни. Загалом половина всіх випадків цього захворювання на території України припадає на найбільш розвинуті області Донецька, Луцька, Києва та Львова. В Полтавській області найбільш поширеними онкодіагнозами на 2009 рік були рак прямої кишки, рак молочної залози, рак горла та легенів. Саме рак прямої кишки та кишечника складають основну масу хворих на рак. [2]

Онкологічні захворювання можуть бути спричинені доброякісною та злоякісною пухлинами. Пухлиною називають надлишкові патологічні розростання тканин, що складаються з якісно змінених, таких що втратили диференціацію клітин організму. Доброякісні пухлини ростуть повільно, можуть існувати роками, не збільшуючись. Вони оточені власною оболонкою. Під час росту, збільшуючись, пухлина відсуває навколишні тканини, не руйнуючи їх. Гістологічна будова пухлини незначно відрізняється від тканини, у якій вона розвивалася. Видалення доброякісної пухлини з її оболонкою веде до повного вилікування хворого. Злоякісні пухлини ростуть значно швидше. Оболонки не мають. Пухлинні клітини і їхні тяжі проникають у навколишні тканини (інфільтративний ріст), ушкоджуючи їх. Проростаючи лімфатичну або кровоносну судину, вони струменем крові чи лімфи можуть переноситися в лімфатичні вузли або віддалений орган і утворювати там вторинне вогнище пухлинного росту - метастаз. Гістологічна картина злоякісної пухлини значно відрізняється від тканини, із якої вона розвинулася. Клітини її атипіві, поліморфні, із великою кількістю мітозів. Характерною ознакою пухлинної тканини є анаплазія - повернення до більш примітивного типу. Морфологічно це проявляється втратою диференціації, функціонально - утратою специфічної функції. Розрізняють злоякісні пухлини епітеліальної природи - рак, і такі що виникли з похідних мезенхіми - саркоми. До 90 % всіх злоякісних пухлин складають ракові. Тому всі злоякісні утвори прийнято називати раковими, а заходи щодо боротьби зі злоякісними пухлинами - протираковими заходами. [1,3]

Існує декілька теорій виникнення раку.

Вірусна теорія пояснює виникнення раку при появі якогось вірусу.

Генетична теорія свідчить, що якщо рак розвинувся, то це вже невиліковно. Генетична теорія не пояснює, чому деякі хворі виліковуються. При вірусній теорії ми ніяк не можемо пояснити, чому у дружини був рак губи, а у чоловіка рак шлунку. Вважається, що хімічні речовини (канцерогени), куріння, алкоголізм, дія токсичних продуктів на виробництві хронічні захворювання, віруси, найпростіші, гриби, погіршення загальної і регіональної екологічної обстановки, радіація, спадкові чинники і тому подібне сприяють розвитку злоякісних пухлин. Всього в світі описано більше 1000 канцерогенних речовин екзогенної (зовнішньої) і ендогенної (внутрішньої) природи. Таким чином в 60 – 90% випадків рак викликається чинниками зовнішнього середовища.

Тканинна теорія Черезова – це одна з останніх теорій. Черезов передбачив, що рак виникає в результаті зміни гомеостазу в організмі. Якраз в цю теорію вписується те, що люди виїжджають до Китаю і виліковують саркоми. А у нас до цих пір від саркоми вмирають. Тому,

що Китай, Тибет – це та місцевість, де дійсно виліковують злоякісні утворення. Онкологічні захворювання у них йдуть на рівні пневмонії, астми і так далі. Саме тканинна теорія Черезова пояснює чому у них лікується онкологія. Вони відновлюють баланс ІНЬ і ЯНЬ. Пухлина вважається і психогенним захворюванням. Рак – на 50% - це наше тіло, на 50% - наша голова, думки. Дуже часто нормальні клітки перетворюються на ракові, під впливом стресу. [5]

Зараз відомо, що природа онкозахворювання - це мультифакторна система. На розвиток онкозахворювання впливають такі фактори: гормональні порушення, спадковість, хімічні речовини та радіація, девіантний спосіб життя та нераціональне харчування. Саме тому, помічена стратегія випадків онкозахворювань: серед курців - 25%, людей чий рідні та близькі стикалися з цією проблемою - 20%, людей які працюють або стикалися з хімічними та радіоактивними сполуками - 25%, людей які нераціонально харчувалися - 20%, людей що мали або мають гормональні порушення-10%. [5]

Причиною 90-95% онкологічних захворювань є – фактори навколишнього середовища й спосіб життя:

- куріння - причина 30% патологій
- особливості харчування (висококалорійна дієта, ожиріння, канцерогени в продуктах, мала кількість клітковини в їжі) – 35% патологій
- інфекційні агенти (віруси, хронічні осередки інфекції) – 10%,
- професійні канцерогени – 4-5%,
- іонізуюче і ультрафіолетове випромінювання – 6-8 %,
- алкоголізм – 2-3%,
- забруднене повітря – 1-2%,
- репродуктивні (статеві) чинники – 4-5%,
- низька фізична активність – 4-5% всіх злоякісних новоутворень.

Відповідно до цього, профілактика раку сьогодні повинна включати: Зниження дії канцерогенних речовин (відмова від куріння, нормалізація живлення і так далі), а також виявлення маркерів дії канцерогенів, вакцинація і ін. заходу. Зниження індивідуального ризику розвитку раку за рахунок виявлення осіб з підвищеним генетичним ризиком. Діагностика і лікування передракових станів за рахунок виявлення і лікування осіб з ознаками передраку [1].

Сучасна медицина здатна вилікувати злоякісні пухлини майже всіх локалізацій, якщо вони діагностовані на ранніх стадіях, але профілактику захворювання робити краще ніж його лікувати. Тому головне завдання профілактики злоякісних пухлин зводиться до активного виявлення і лікування хворих передпухлинними захворюваннями й виявленню та лікуванню хворих на рак у ранніх стадіях. Більшість онкологічних захворювань піддаються лікуванню при їхньому своєчасному виявленні [3].

Література

1. Краевский Н.А., Смольяникова А.В., Саркисова Д.С. Патологоанатомическая диагностика опухолей человека (в двух томах) Том 2. – М.: Медицина, 1993 .
2. Яицкий Н.А., Седов В.М. Опухли кишечника. - М.: АНТ , 1995.

3. В. Петренко, Е. Дерюгин *Всё о раке и опухолях*. - М.: Амрита-Русь, 2008.
4. Валеологія: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти: у 2 ч. / В.І.Бобрицька, М.В.Гриньова та ін. - Полтава, 2000.
5. Грибан В.Г. Валеологія: підручник. - К.: центр учбової літератури, 2008.

ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА ТА ЇЇ ПРОФІЛАКТИКА СЕРЕД МОЛОДІ

Шульга І.А., Кушка В.М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Питання девіантної поведінки на сьогодні є досить актуальним. Саме через неї проходять негативні витoki соціуму. Внаслідок відхилення від нормальної поведінки відбувається руйнація здорового укладу життєдіяльності. Молодь є найактивнішим психологічним суб'єктом і тому прояви соціально неприйнятної поведінки найвиразніше проявляється саме у них. В цьому віці, коли не сформований стійкий світогляд, особи найбільше піддаються зовнішньому впливу. Сприймаючи інтереси, погляди оточуючих, вони обирають їх і в подальшому керуються ними. З розвитком девіантної поведінки у молоді все більше притупляються позитивні відчуття і вона може стати резервом для майбутньої злочинності.

Девіантна поведінка (відхильна поведінка) - поведінка індивіда або групи, яка не відповідає загальноприйнятим нормам, внаслідок чого відбувається порушення цих норм. Проблема девіантної поведінки та її корекції завжди була важливою у педагогіці, психології, кримінології, але останнім часом вона набуває масового характеру. У період різких переломів у суспільстві часто порушується єдність буття і свідомості, виникає невідповідність взаємодії суб'єктів і соціальних інститутів, неадекватність соціальної політики і моралі. Розмитість норм, ослаблення соціальної регуляції спотворює духовні і культурні підвалини. Відбувається розрив між прагненням до швидкого зростання матеріального добробуту і відсутністю важелів саморегуляції, заснованих на високій культурі, духовності.

Проблему девіантної поведінки аналізували такі науковці як Іван Єрмаков, Лідія Сохань, Микола Рижков, Євген Павлутенков, Василь Крижко, Тетяна Титаренко та інші [3]. В залежності від способів взаємодії з реальністю та порушенням тих чи інших норм суспільства прояви девіантної поведінки поділяються на 5 видів:

Делінквентний - сукупність протиправних вчинків та злочинів, які не відповідають формально зафіксованим соціальним та юридичним нормам.

Адиктивний вид - поведінка, що зумовлюється залежністю від різних хибних пристрастей.

Патохарактерологічний - поведінка, що зумовлюється патологічними змінами характеру, що сформувалися в процесі виховання.

Психопатологічний - ґрунтується на психопатологічних симптомах та синдромах - це прояви тих чи інших психічних порушень та захворювань.